

OBSERVAȚII

CU PRIVIRE LA FAPTELE IMPUTATE DOMNULUI ADRIAN NĂSTASE

1. Prin actul de acuzare s-a reținut în sarcina inculpatului săvârșirea infracțiunii prevăzute în art. 13 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

Fapta concretă comisă ar fi constat în aceea că în calitatea sa de persoană îndeplinind o funcție de conducere în partidul de guvernământ și-ar fi folosit influența și autoritatea de care se bucura pentru a obține pentru sine sau pentru alții bani, bunuri ori alte foloase necuvenite.

Această faptă ar fi fost comisă în legătură cu campania electorală din anul 2004 având ca obiectiv alegerea ca președinte al României, demnitate la care Adrian Năstase a fost propus de partidul majoritar din aceea perioadă.

Ne exprimăm rezerve cu privire la soluția de trimitere în judecată și de condamnare a domnului Adrian Năstase.

2. Din conținutul textului care a stat la baza condamnării domnului Adrian Năstase rezultă cu claritate că intenția legiuitorului a fost să incrimineze, sub această formulă, faptele individuale ale unor oameni politici care s-au folosit de influența lor pentru a obține personal bani sau bunuri ori în favoarea altor persoane, în activitatea lor obișnuită, în contactele obișnuite cu oamenii și cu diferite organizații. Rezultatul acestei activități și pe care legea ar dori să îl prevină ar fi îmbogățirea nesperată și nemeritată a omului politic prin folosirea unor surse contestabile sau o creștere nemăsurată și artificială a relațiilor politice, a numărului susținătorilor săi pentru care a obținut bani sau bunuri. Este vorba de fapte care ar ilustra o anumită conduită morală defectuoasă (folosirea influenței politice în beneficiul propriu sau al susținătorilor) o atitudine condamnată ca om politic și susceptibilă de a fi sancționată prin textul menționat.

3. Activitatea electorală deși are caracter politic este cu totul altceva decât activitatea obișnuită a omului politic ocazie cu care acesta ar obține foloase necuvenite.

Activitatea electorală se organizează sub forma unei campanii în vederea alegerii unei persoane care să îndeplinească funcții de conducere cum ar fi aceea de președinte al unui stat. Organizarea unei asemenea campanii presupune a lua ființă o formă organizatorică specifică, similară în unele privințe unei întreprinderi pe o

durată determinată, dotată cu fonduri și personal; întreaga această structură, ad hoc constituită, desfășurând pe baza unor programe specifice o activitate de propagandă, de susținere a unui anumit candidat propus a fi cel mai reprezentativ pentru un anumit partid și cel mai capabil să conducă destinele țării și să înlăptuiască programul de dezvoltare al statului pe care ar urma să-l conducă în calitate de președinte. Candidatul nu desfășoară individual această complexă activitate, indiferent dacă cei care acționează efectiv se folosesc de prestigiul și autoritatea sa, invocând aceste calități ale candidatului pentru a susține propunerea de a fi ales în confruntarea cu alți candidați.

O atare campanie o organizează partidul care își susține candidatul și tot partidul va lua măsurile necesare pentru a lua ființă aceea formă specifică de organizare, căreia îi fixează structurile, fondurile, personalul și îi stabilește obligațiile în cadrul fiecărei etape ale campaniei electorale. Oricât de influent ar fi candidatul propus, el nu va avea decât un singur vot în momentul alegerii, al cărui rezultat nu îl poate influența – ca individ singular - în nici un fel. Reușita alegerii este condiționată de activitatea eficientă a acelei forme organizatorice care a luat ființă în acest scop, inclusiv de valoarea contribuțiilor voluntare ca și a sponsorilor care acționează pentru susținerea financiară și materială a campaniei.

În această activitate complexă de propagandă electorală nu se poate vorbi de o corupție din partea candidatului, deoarece fondurile materiale se acumulează și se cheltuiesc în cadrul activității desfășurate de forma organizatorică care a luat ființă și sub controlul Curții de Conturi, care verifică în final întreaga activitate financiară și materială a acestei structuri electorale. Desigur, că devotamentul unor sponsori pentru reușita campaniei electorale este stimulat și de speranța unor beneficii pe care cei în cauză nădăjduiesc să le obțină în cazul în care candidatul susținut va fi învingător în campania electorală dar împlinirea acestor speranțe stă sub semnul reușitei campaniei și a declarării ca ales a candidatului pentru care s-au făcut asemenea investiții.

Dacă respectivul candidat nu reușește să învingă pe ceilalți, toate aceste promisiuni rămân neonorate, reprezentând pierderi firește pentru investitorii care au riscat în această competiție sperând să câștige un candidat și nu altul.

4. Competiția electorală nu este o întrecere între indivizi care sunt gata să corupă întreg electoratul pentru a fi ales, ci o întrecere între programele politice formulate de partidele aflate în competiția politică din care fac parte candidații respectivi; o întrecere între modurile în care fiecare candidat concepe realizarea binelui și progresului țării ca și dezvoltarea societății în ansamblul ei.

Acesta este mecanismul oricărei campanii electorale din toată lumea.

5. Campania electorale își au specificul lor și regulile lor proprii de desfășurare, astfel după cum am arătat mai sus. Există o serie de infracțiuni specifice acestor campanii denumite și reglementate ca „infracțiuni electorale” singurele aplicabile participanților la aceste campanii.

6. Sumele strânse pentru campania electorală nu sunt manipulate de candidatul propus ca acesta să poată corupe pe alegători, iar dacă la nivelul cel mai de jos al campaniei unii organizatori determină, prin corupție, pe unii alegători să voteze într-un anumit sens, aceasta este o practică atât de veche și frecventă încât n-a făcut niciodată obiectul unei răspunderi penale atât când asemenea fapte s-au comis de membrii partidelor care au câștigat alegerile, cât și în cazul membrilor partidelor care le-au pierdut.

7. În nicio țară din lume nu există o răspundere penală pentru partidul care a pierdut competiția electorală, chiar dacă adversarii politici câștigători consideră mijloacele folosite ca neadecvate.

Ca atare, din perspectiva înfățișată este greu ca în speță să se opereze cu o învinuire de corupție. Candidatul propus nu ar putea corupe corpul electoral format din milioane de votanți și nici să determine prin corupție să fie sprijinit de sponsori care nu ar avea un interes propriu în reușita campaniei.

În concluzie, considerăm că întrecerea electorală prezintă asemenea particularitate încât textul de lege pentru care a fost condamnat Adrian Năstase nu are nicio relevanță, nu este aplicabil în speță și, ca atare, nu ar putea să stea la baza unei condamnări penale sau de altă natură.

Nereușita partidului domnului Năstase în competiția electorală pe care o avem în vedere este supremă, unica și cea mai dureroasă sancțiune pe care societatea (pe drept sau pe nedrept - nu discutăm acest aspect) a aplicat-o programului politic prezentat de partidul de guvernământ ca și modul de desfășurare a întrecerii electorale. Orice altă formă de răspundere mi se pare că ar fi de neconceput.

Prof. univ. dr. George Antoniu

9.05.2012